

LA LLETRA Q

La Q majúscula és un gat d'esque- nes, per la cueta que fa. La q minús- cula és una p que ha donat el tomb. Potser perquè els vents vénen d'un altre cantó, potser, simplement, que s'ha girat mentre feia la migdiada. És la q de **que**, de **què?**, de **que**. Adverbi, conjunció, pronom: partícula multiempleada.

Quadrant: La quarta part d'una circum- ferència. Les altres tres quartes parts se les queda una banca per fer-hi una sucursal.

Quadràtic: Catedràtic de cap quadrat.

Quadratura: Això d'entrar al Mercat Comú polític sense tocar res que sigui polític s'està convertint en la quadratura del cercle.

Quadruplicar: Multiplicar per quatre. Ho fan els nens a l'escola i els bons capitalistes.

Quantitat: La quantitat no ha d'estar renyida amb la qualitat. La fan renyir per força.

Quaranta: Numeral cardinal que serveix per cantar les ídem.

Quars: Un dels elements de les forma- cions granítiques. Immobilitista.

Quart: La quarta part d'una hora. La lluna té quart creixent i quart min- vant. Els altres dos quarts són una base americana.

Quaternari: Període que comença a la fi del terciari i acabarà quan Déu voldrà.

Quequejar: Parlar fent com la ràdio o televisió: amb interrupcions alienes a la pròpia voluntat.

Questionable: Que és cosa discutible, si et deixen.

Quiescent: Que està en estat de repòs, que és inactiu, que cobra de l'admin- istració.

Quietisme: Contemplació passiva de Déu, i de la política.

Quilo: Nou cents grams de segons què.

Quilomètric: Rebut normal.

Quimera: Creació imaginària de l'es- perit que es pren com una realitat i costa més disgustos que alegries.

Quintaessenciar: Reduir a la quinta essència. Deixar-lo en calçotets.

Quixot: Heroi novellesc, que topava amb els molins de vent i es baralla- va amb els pallers. Avui es dedica- ria a la beneficència.

Quòrum: A vegades hi ha quòrum i d'altres hi ha «corum».

LA LLETRA R

És una P amb bastó.

Rabent: Animat d'un moviment ràpid. Progressista esvalotat.

Rabiüt: Propens a la ira. Irlandès.

Racionament: Medi ambient propici a la cria d'estraperlistes.

Radicalisme: Fer pagar l'impost de ra- dicació.

Radioactiu: Empleat de la ràdio.

Radiografia: Fotografia íntima. Les radiografies només se les rega- len els promesos formals.

Ramader: Conductor de ramats. Dema- gog.

Rambla: La rambla és un tòpic típic.

Ramblejar: Bombardeig avícola.

Ramírez: (Diego). Periodista descon- gut molt conegut.

Ranunculàcies: Família de plantes po- licàrpiques. Un individu d'aquesta família, Sant Policarp.

Raonable: Dit d'un preu just. Hi ha molts botiguers que no s'estan de raons.

Rapte: Respecte al rapte de les sabi- nes, cal aclarir que no eren de cap companyia aèria.

Raresa: Cosa rara, gratificació, senyo- ra estrangera, municipal a cavall, mi- nistre en bicicleta...

Ras: Tallat arran. Es veu que això de soldat ras ve dels cabells.

Rascler: Instruments emprats per a desterrostar. Cagar un rascler: defe- cació laboriosa.

Raspa: Moderna «empleada de hogar».

Raspadar: Que raspa la raspa.

Rata-penada: Vídua de rat.

Rau-Rau: Rosec de consciència d'espe- culador de pa torrat.

Jaume Farriol

Ara que, gairebé a totes les ciutats i pobles, han tingut lloc les recaptés de la lluita contra el càncer, hem cre- gut adient transcriure una de les con- verses filològiques del Mestre Fabra, la n.º 439, referent als mots **càncer** i **cancerós**, la qual textualment diu així:

"**Cancerós** és bo: és un derivat de càncer. Però, diuen alguns, ¿és que càncer és català? I donant per des- comptat que no ho és, llavors troben absurd que a un substantiu **cranc** fem correspondre un adjectiu **cancerós**.

Aquesta creença que si el substan- tiu és **cranc** l'adjectiu corresponent no pot ésser **cancerós**, és el que intere- sa sobretot de fer desaparèixer. ¿No veuen els que impugnen **cancerós** per- què el substantiu corresponent fóra **cranc**, que la llengua abunda en casos anàlegs? El català té nombrosos adjectius terminats en **-ós** que no són deri- vats dels substantius corresponents, sinó dels substantius llatins de què aquests són prolongament. A **aigua** (en llatí **agua**) correspon **aquós**; a **poble** (en llatí **pòpulus**), **populós**; a **fruit** (en llatí **fructus**), **fructuós**, etc. Doncs, a **cranc** (en llatí, **càncer**) podem fer cor- respondre, sense cap dificultat, **cance- rós**. L'italià diu **cancro**, i això no és cap obstacle perquè admeti l'adjectiu **canceroso**. **Cancerós** no és un castellanis- me; és un llatanisme, com el **canceroso** italià, el **cancéreux** francès, i com el mateix **canceroso** castellà.

Quan a **càncer**, el fet que el català posseeixi, prolongament del mot lla- tí **càncer**, el mot **cranc**, no vol dir que no pugui acceptar aquell mot sota la seva forma llatina: **càncer** hi és un al- lòtrop de **cranc** (com **estricte**, **foli**, **me- di**, ho són de **estret**, **full**, **mig**). El fran- cès, tot posseint **chance**, prolonga- ment de **càncer**, admet **cancer**, i això que el francès per a designar el **cranc**, animal, té un mot diferent, **crabe**, d'o- rigen germànic.

El que ens ha de decidir en favor o en contra de l'admissió de **càncer**, són simplement raons de conveniència, i aquestes ens indueixen més aviat a acceptar **càncer**, sense, naturalment, prescindir de **cranc**."

M.

Jaime Iglesias

- PINTOR INDUSTRIAL
- COLOCACION DE PAPELES PINTADOS
- ROTULOS E IMITACIONES

Carretera de La Sagrera, s/n.

Teléfono 504

SANTA EULÀLIA DE RONSANA